

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BALAK • MAAMAR 1

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל

« Qui a compté la poussière de Yaakov,
et le nombre du quatrième d'Israël ? »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/balak/1/

1 מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל. (בגמרא ספ"ג [סוף פרק ג'] דנדה) (ל"א א'). רבות ויגש פצ"ד גבי כל הנפש באה.

« Qui a compté la poussière de Yaakov, et le nombre du quart d'Israël ? » (Dans la Guemara, à la fin du chapitre 3 de Niddah) (31a). [Midrash] Rabbah, Vayigach, chapitre 94, à propos de « toutes les âmes qui vinrent ».

ויקרא פ"א במדבר פ"ב [פרק ב'] פ' בלק בשה"ש [בשיר השירים] רבה ס"פ כתפוח בעצי ובפסוק אחת היא יונתי. ובפסוק אל גנת.

Vayikra, chapitre 1 ; Bamidbar, chapitre 2 ; la paracha de Balak ; dans Shir HaShirim Rabbah, à la fin de la section « Comme un pommier parmi les arbres », ainsi que sur le verset « Ma colombe est unique » et sur le verset « Vers le jardin de ».

בקהלת רבה בפסוק כל הנחלים רבע יש בו ב' פירושם פ"י אחד חלק רביעית, והב' מלשון ארבעה. כי הנה בבחי' ישראל יש ד' בחינות.

Dans Kohelet Rabbah, sur le verset « Tous les fleuves ». Le mot reva (« quart ») a deux sens : l'un, une quatrième partie ; l'autre, dérivé du mot arba'a (« quatre »). Car, dans le niveau d'Israël, il y a quatre niveaux.

2 והענין דכתיב ולכבודי בראתיו אף עשיתיו והם בחי' מחשבה דיבור ומעשה בראתיו הוא בחי' מחשבה שהוא יש מאין יצרתיו הוא בחי' הדיבור שהוא בחי' צורה שמצייר האותיות שבמחשבה.

L'explication est la suivante : il est écrit : « Pour Ma gloire, Je l'ai créé, Je l'ai formé, et Je l'ai aussi fait. » Ces termes correspondent aux niveaux de la pensée, de la parole et de l'action. « Je l'ai créé » désigne le niveau de la pensée, qui est quelque chose à partir du néant. « Je l'ai formé » désigne le niveau de la parole, qui est celui de la forme, car elle donne forme aux lettres qui sont dans la pensée.

אף עשיתיו בחי' המעשה כתיב בלשון אף לפי שהמעשה דבר נפרד בפני עצמו שאינו כדרך הדיבור נגד המחשבה שמצייר האותיות המחשבה ממש

« Je l'ai aussi fait » désigne le niveau de l'action. Le mot « aussi » est employé parce que l'action est une chose distincte, qui se tient à part ; elle n'est pas dans le même rapport que la parole par rapport à la pensée, car [la parole] donne forme aux lettres mêmes de la pensée,

כי מה שחושב הוא מדבר משא"כ ענין עשייה גשמיות הוא ענין בפני עצמו [וע' מזה בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא במש"ש [במה שכתוב שם]. וצורת הה' הוא ג' קוין כו' עד וכמ"ש אף עשיתיו].

car ce que l'on pense, on le dit, tandis que l'action physique est une chose en soi. [Voyez également à ce sujet le discours intitulé « Une personne est tenue de s'enivrer à Pourim », dans ce qui y est écrit : « La forme de la lettre hé est composée de trois traits, etc. », jusqu'à « comme il est écrit : "Je l'ai aussi fait." »]

3 והנה יש עוד בחינה רביעית שלמעלה מהשלשה בחינות הנ"ל מחשבה דיבור ומעשה ונרמז במלת אף

Or, il existe encore un quatrième niveau, supérieur aux trois niveaux mentionnés précédemment — la pensée, la parole et l'action — qui est suggéré par le mot « aussi » (af),

כי אף הוא לשון ריבוי לרבות עוד דבר שאינו מפורש כאן והוא הדבר שלמעלה מהשלשה בחינות הללו וגבוה ונעלה מהם.

car « aussi » est un terme d'inclusion, qui inclut encore un autre élément, non mentionné explicitement ici : l'élément qui est au-dessus de ces trois niveaux, et qui leur est supérieur et les transcende.

4 וביאור הדבר הנה צריך להבין תכלית ירידת הנשמות לעוה"ז שירידתן צורך עליה היא כנודע, וצריך

L'explication est la suivante : il nous faut comprendre le but de la descente des âmes dans ce monde. Leur descente est en vue d'une élévation, comme on le sait ; et il nous faut

להבין עליה זו מה היא מאחר שטרם ירידתה היתה נהנית מזיו השכינה ומה עילוי גדול מזה.

comprendre en quoi consiste cette élévation, puisque, avant sa descente, [l'âme] jouissait de l'éclat de la Chekhina (la Présence divine). Quelle élévation pourrait être plus grande que celle-là ?

5 וגם להשכיל היטב ענין מחשבה דיבור ומעשה למעלה שהוא בחי' בראתיו יצרתיו כו' שהרי כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב ואין לו דמות הגוף כו'.

Nous devons également bien comprendre la notion de pensée, de parole et d'action en haut, qui correspond au niveau de « Je l'ai créé, je l'ai formé », etc. Car il est écrit : « Mes pensées ne sont pas vos pensées », et Il n'a pas de forme corporelle, etc.

אלא הענין הוא שבחינת יציאת העולמות מהעלם אל הגילוי נקרא בשם דבר ה'. כמו ע"ד משל באדם הדיבור הוא מגלה לזולתו מצפוני מחשבתו.

Mais voici ce qu'il en est : l'émergence des mondes, qui passent de la dissimulation à la révélation, est appelée « la parole de D.ieu ». Ainsi, par analogie, chez l'homme, la parole révèle à autrui les pensées cachées au fond de lui ;

כך ע"מ בעשרה מאמרות נברא העולם הם בחי' מאמרות וצירופי אותיות היוצאים מהעלם אל הגילוי ולהוות מאין ליש.

de même, par analogie, « c'est par dix paroles que le monde fut créé » : il s'agit de paroles et d'agencements de lettres qui passent de la dissimulation à la révélation, et font advenir l'existence à partir du néant.

6 והנה במאמר אחד יכול להבראות וכדכתיב וברוח פיו כל צבאם פי' רוח פיו הוא בחי' הבל העליון [ע']

[עיי'ן] בזהר ח"ג [חלק ג'] מ"ז ב'

Or, «il aurait pu être créé par une seule parole», comme il est écrit: «Et par le souffle de Sa bouche, toutes leurs armées.» Cela signifie que «le souffle de Sa bouche» est le niveau du souffle (hevel) supérieur [voir le Zohar, III, 47b,

ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד] והוא מאמר אחד הכולל וכמאמר ברוך אומר ועושה במאמר אחד כו'.

et Igueret Hakodech, le passage commençant par «Et David fit»), et elle est la parole unique qui englobe tout, comme dans la formule : «Béni soit Celui qui dit et fait», par une seule parole, etc.

אלא שהדיבור הוא מחלק ומפריד ההבל לכמה מיני צירופי אותיות שהם הם ריבוי התחלקות העולמות אלף אלפיין וכי' היש מספר לגדודיו כו'.

Cependant, la parole divise et sépare le souffle en de nombreuses sortes de combinaisons de lettres, qui constituent elles-mêmes la grande multiplicité des divisions des mondes: «mille milliers», etc. ; «Y a-t-il un nombre à Ses légions? », etc.

7 וזהו ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו דייקא. מפני שהם חיים וקיימים מבחי' דבר ה'

Tel est [le sens de] « Bénissez Havaya, ses anges, puissants en force, qui accomplissent Sa parole, attentifs à la voix de Sa parole » : « Sa parole » précisément. Car ils vivent et subsistent du niveau de la parole de D.ieu,

שהוא בחי' גילוי מוצא פי ה' להיות ריבוי התחלקות הנבראים וצירופי אותיות שמהם חיים הנבראים הם הם בחינת השמות והם בחינת שמות כל הנבראים כל אחד על שמו

qui est le niveau de la révélation de « ce qui sort de la bouche de Havaya », de sorte qu'apparaissent la multiplicité et la division des créatures. Les combinaisons de lettres dont vivent les créatures sont elles-mêmes le niveau des noms ; elles constituent les noms de toutes les créatures, chacune selon son nom,

כמו מחנה מיכאל כו' וכן שמות כל הנבראים למיניהם וכמ"ש ויקרא האדם שמות והם בחי' שמות ממש צירופי אותיות מוצא פי ה' וגו' והנה כל זה הוא בחי' עלמין דאתגליין.

comme le camp de Michaël, etc., et de même les noms de toutes les créatures selon leurs espèces, ainsi qu'il est écrit : « Et Adam donna des noms. » Ce sont véritablement des noms, des combinaisons de lettres de « ce qui sort de la bouche de Havaya », etc. Or, tout cela relève des mondes révélés (almin d'isgalyan).

8 ויש עלמין סתימין דלא אתגליין שהם בחינת מקורים לעלמין דאתגליין. וכל מה שיש בעלמין דאתגליין מוכרח להיות לו מקור בעלמין סתימין כנזכר בדרשת רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה

Il existe des mondes cachés qui ne sont pas révélés (almin stimin d'lo isgalyan), lesquels sont les sources des mondes révélés. Tout ce qui existe dans les mondes révélés doit avoir une source dans les mondes cachés, comme le mentionne l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: « Il n'est pas une seule pousse d'herbe ici-bas qui n'ait son mazal là-haut. »

וכן הוא למעלה מעלה עד רום המעלות וכדכתיב כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם.

Il en va ainsi toujours plus haut, jusqu'aux sommets les plus élevés, comme il est écrit: « Car un être élevé veille sur un autre être élevé, et il en est de plus élevés encore au-dessus d'eux. »

9 והנה ישראל עלו במחשבה. פי' בבחי' עלמין סתימין והיינו כמו למשל המחשבה הוא בחי' ההעלם של הדבור שהדבור הוא מגלה ופורש מה שבמחשבה ומה שבמחשבה הוא בסקירה אחת צריך לפרש הרבה בדיבורו

Or, « Israël s'éleva dans la pensée ». Cela signifie : au niveau des mondes cachés. Ainsi, à titre d'exemple, la pensée est le niveau de la dissimulation de la parole, car la parole révèle et explicite ce qui se trouve dans la pensée ; et ce que la pensée saisit d'un seul regard, il faut le développer longuement dans la parole,

כי בחי' כח המחשבה הוא מאד נעלה מכח הדבור שהמחשבה הוא לכוש הפנימי שמתאחדת עם הנפש ממש.

car le pouvoir de la pensée est d'un niveau bien supérieur à celui de la parole, puisque la pensée est le vêtement intérieur, uni à l'âme elle-même.

שהוא בבחי' יש מאין ממש וע"כ כתיב ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים וגו'

et cela est véritablement de l'ordre de quelque chose issu du néant. C'est pourquoi il est écrit : « Et Adam donna des noms à tout le bétail et aux oiseaux du ciel », etc.

[ועמ"ש פי' זה בד"ה כה תברכו בפ' נשא] שהם בחי' מלאכים פני אריה פני שור פני נשר וכ"ו והם השמות מיכאל וגבריאל כ"ו

[Et voyez ce qui est écrit sur cette interprétation dans le discours commençant par « Ainsi vous bénirez », dans la paracha de Nassol], car ils sont du niveau des anges : « la face d'un lion », « la face d'un bœuf », « la face d'un aigle », etc., et ce sont les noms de Mikhaël, Gavriel, etc.,

שהם הם הצירופי אותיות שמהם נמשכו ונתהוו מאין ליש בבחי' דבר ה'. אבל ולאדם לא מצא עזר כנגדו.

qui sont eux-mêmes les combinaisons de lettres à partir desquelles ils furent attirés et vinrent à l'existence, du néant à l'être, au niveau de la parole de D.ieu. Mais « pour Adam, il ne fut pas trouvé d'aide qui lui corresponde ».

פי' עזר הוא בחי' שם (עיין בהרמב"ן [בהרבי משה בן נחמן] בפ"י החומש בפסוק זה) והיינו שהנשמה קודם בואה לעולם ולגוף אינה נקראת בשם כלל לפי שמקור חוצבה

Explication : « aide » est le niveau d'un nom (voir le Ramban dans son commentaire sur le 'Houmach, à propos de ce verset). Autrement dit, avant que l'âme ne vienne dans le monde et dans le corps, elle n'est appelée par aucun nom, car la source dont elle est issue

הוא בבחי' מחשבה עלמין סתימין דלא אתגליין. ומה שנקרא אברהם יצחק כו' הוא אחרי התלבשות הנשמה בגוף.

se trouve au niveau de la pensée, dans les mondes cachés qui ne sont pas révélés. Et le fait qu'elle soit appelée Avraham, Yitzchak, etc., ne vient qu'après que l'âme s'est vêtue dans le corps.

10 וזהו אחד היה אברהם [יחזקאל ל"ג כ"ד] פי' היה שקודם ביאת הנשמה לגופו היה בבחי' אחד

Tel est [le sens de] « Avraham était un » [Ézéchiél 33:24]. Le sens de « était » est qu'avant que l'âme ne vienne dans son corps, elle se trouvait au niveau de « un »,

דהיינו בבחינת המחשבה שמתאחדת עם הנפש והם הם בחי' עלמין סתימין שהם מתייחדים באור א"ס ב"ה ממש בבחינה שקודם בואה לידי גילוי העולמות להיות התחלקות הנבראים מעלמא דפרודא כו'

c'est-à-dire au niveau de la pensée, qui est unie à l'âme. Ce sont elles-mêmes le niveau des mondes cachés, qui sont unis à la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, dans l'état qui précède sa venue à la révélation des mondes, lorsqu'apparaît la division des êtres créés, le monde de la séparation (alma di-prouda), etc.

לכן באדם הראשון היו כלולים ששים רבוא נשמות בבחינה אח' [אחד] והיינו לפי שמקור הנשמה היא למעלה מעלה מבחי' התחלקות הנבראים כנ"ל [וע' בזהר ח"א [חלק א'] פ"ה ב' ק"ב ב']:

C'est pourquoi, en Adam, le premier homme, six cent mille âmes étaient incluses en un seul niveau. Cela tient au fait que la source de l'âme se trouve très, très au-dessus du niveau de la division des êtres créés, comme mentionné plus haut [et voir le Zohar, Part I, 85b; 102b].

11 ב ואחרי הדברים והאמת האלה יש להבין מהו תוספת העילוי להנשמה בעוה"ז בהתלבשותה בגוף הגשמי

2. Après ces paroles et cette vérité, il nous faut comprendre quel supplément d'élévation l'âme acquiert dans ce monde lorsqu'elle est revêtue d'un corps physique,

מאחר שבמקור חוצבה היתה כלולה ומתאחדת באור א"ס ב"ה בבחינת מחשבה בחי' עלמין סתימין למעלה מעלה מבחינת שם ובחי' דבר ה' בעלמין דאתגליין כנ"ל.

puisque à la source d'où elle a été taillée, elle était incluse et unie à la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, au niveau de la pensée, le niveau des mondes cachés, bien au-dessus du niveau d'un nom et de la parole de Dieu dans les mondes révélés, comme mentionné plus haut.

אך הנה כתיב יחד לבכי ליראה שמך וכן אנו מתפללין בברכת אהבת עולם אהבתנו כו' ויחד לכבנו כו'.

Cependant, il est écrit : « Unis mon cœur pour qu'il craigne Ton Nom » ; et de même, nous prions dans la bénédiction « D'un amour éternel, Tu nous as aimés », etc. : « et unis nos cœurs », etc.

12 והענין כי יש בחי' רעותא דליבא שהוא רצון הלב ויש בזה ב' בחינות פנימיות וחיצוניות פנימית נקודת הלב היא בחי' אהבה

L'explication est qu'il existe le niveau du désir du cœur (re'ousa deliba), c'est-à-dire la volonté du cœur, qui comporte deux niveaux : la dimension intérieure (pnimiyout) et la dimension extérieure ('hitsoniyout). La dimension intérieure, le point du cœur, est le niveau de l'amour

רבה שלמעלה מהטעם והדעת וכאה מלמעלה בבחי' מתנה כמ"ש עבודת מתנה אתן את כהונתכם [ע'י] מ"ש פ' במדבר סד"ה וידבר ה' אל משה במדבר סיני.

grand (ahava rabba), qui dépasse la raison et la connaissance et vient d'En Haut comme un don, ainsi qu'il est écrit : « Comme un service de don, Je vous donne votre sacerdoce » [voir ce qui est écrit dans la paracha de Bamidbar, à la fin du discours commençant par « Havaya parla à Moché dans le désert du Sinaï ».

והיא היא בחי' עבודת מתנה כו'. וזהו לגלגלותם ע"ש וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה כתיב מה יפית].

Et c'est précisément le niveau du « service de don », etc. Et c'est là le sens de « selon leurs têtes » ; voir là-bas. Voir aussi Igueret HaKodech, le passage commençant par « Il est écrit : “Que tu es belle” »].

וחיצוניות הלב הוא הנלקח מן הדעת והתבוננות בגדולת ה' כל חד לפום שיעורא דיליה. ולפי שכלו והשגתו באור א"ס ב"ה כך מעורר את האהבה בלב.

Et la dimension extérieure du cœur est [l'amour] qui découle de la connaissance et de la contemplation de la grandeur de D.ieu, « chacun selon sa mesure ». Selon son intellect et sa compréhension de la Lumière infinie, béni soit-Il, il éveille ainsi l'amour dans son cœur.

13 והנה מודעת זאת כי את זה לעומת זה עשה אלהים שכמו שיש דעת בקדושה לדעת את ה' ולאהבה אותו.

Or, il est bien connu que « D.ieu a fait l'un en regard de l'autre » : de même qu'il existe dans la sainteté une connaissance permettant de connaître D.ieu et de L'aimer,

כך יש דעת מצד הקליפה וסט"א [וסטרא אחרא] והוא דעת הרע ולאהוב דברים זרים ולתאוה יבקש נפרד מחמת שערב לחכו מתיקות עוה"ז ותענוגיו.

il existe aussi une connaissance du côté de la kelipa (l'écorce) et de la sitra a'hra (l'autre côté); c'est la connaissance du mal, qui porte à aimer les choses étrangères. «Celui qui se sépare cherche le désir», car la douceur de ce monde et ses plaisirs sont agréables à son palais.

14 והנה זו היא מדת בינוני זה וזה שופטן כו' ולאום מלאום יאמץ כו' כשזה קם זה נופל,

Or, telle est la condition du beinoni (l'homme intermédiaire) : « l'un et l'autre le gouvernent », etc., et « un peuple sera plus fort que l'autre peuple », etc. ; lorsque l'un se lève, l'autre tombe.

אך האהבה שבפנימית הלב שלמעלה מהטעם ודעת רק באה מלמעלה בבחי' מתנה אין בחינת זה לעומת זה כנגדה שבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] נקודת הלב היא בחי' יחידה שאין לה

Mais l'amour qui réside dans la dimension intérieure du cœur, au-dessus de la raison et de la connaissance, et qui ne vient que d'En haut, comme un don, n'a pas de « l'un en face de l'autre » qui lui fasse opposition ; car la dimension intérieure, le point du cœur, est le niveau de la ye'hida, qui n'a

אלא רצון אחד לאביה שבשמים והיא המעלה והמדרגה שאין דוגמתה ולא בערכה נמצא בגשמיות כלל רק לה' לבדו נמצא בבני' [בבני ישראל] עם קרובו כמ"ש כי עם קשה עורף הוא וסלחת וגו'.

qu'une seule volonté, pour son Père dans les cieux. Cette qualité et ce rang n'ont aucun semblable ni rien qui leur soit comparable dans le monde matériel ; on ne les trouve qu'en Israël, « le peuple qui Lui est proche », et uniquement envers D.ieu, comme il est écrit : « Car c'est un peuple à la nuque raide, et Tu pardonneras », etc.

פ"י קשה עורף בחי' רצון שלמעלה מהטעם ודעת כו' כמ"ש במ"א (וע' ברבות כי תשא ס"פ מ"ב ואינו אלא לשבחו כו').

Le sens de « à la nuque raide » est le niveau d'une volonté qui dépasse la raison et la connaissance, etc., comme il est expliqué ailleurs (voir aussi [Midrash] Rabbah sur Ki Tissa, à la fin du chapitre 42 : « et cela n'est qu'à sa louange », etc.).

ובהתעוררות אהבה רבה זו בקל הוא יכול לנצח ולהגביר הטוב על הרע לגמרי מפני שאין לחיצונים בה אחיזה כלל וזהו יחד לכבי וכי' יחד לכבנו כו'.

Lorsque ce grand amour s'éveille, l'homme peut facilement l'emporter et faire triompher complètement le bien sur le mal, car les forces extérieures n'ont aucune prise sur lui. C'est le sens de « Unis mon cœur », etc., et de « et unis nos cœurs », etc. :

שיהיה נכלל בחי' חיצונית הרצון בבחינת פנימית הרצון (ועמ"ש מזה סד"ה להבין ענין הברכות ועמ"ש סד"ה והקרבתם עולה אשה).

que la dimension extérieure de la volonté soit incluse dans sa dimension intérieure (voir à ce sujet ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Comprendre le sens des bénédictions », ainsi que ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Et vous offrirez un holocauste, une offrande consumée par le feu »).

וזהו אף עשיתי שאף מרבה עוד בחינה א' והוא בחי' רצון העליון שלמעלה מעלה מבחי' מחשבה דבור ומעשה וסמך לעשיתי לפי

Et tel est le sens de « Moi aussi, Je l'ai fait » : « aussi » inclut un niveau supplémentaire, celui de la volonté suprême, très, très au-dessus du niveau de la pensée, de la parole et de l'action. Elle est associée à « Je l'ai fait », car

שעיקר גילוי רצון זה הוא בבחי' עשייה גשמיות דוקא דהיינו במעשה המצות להיות בטל רצונך מפני רצונו בסור מרע ועשה טוב.

la révélation essentielle de cette volonté se trouve précisément dans l'action matérielle, c'est-à-dire dans l'accomplissement des mitsvot : « écarter ta volonté devant Sa volonté », en « t'écarter du mal et en faisant le bien ».

15 ורמ"ח מצות עשה הם רמ"ח המשכות רצון העליון ונעוץ תחלתן בסופן דייקא [וזהו ענין א']

Les 248 commandements positifs sont 248 prolongements de la volonté suprême, et « leur commencement est précisément enchâssé dans leur fin ». [Et c'est là une question

עם המבואר לעיל פי שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו' שבעוה"ז דוקא נעשו ה נשמות בחי' מהלכים שהוא בחי' אהבה דמאדך בלי גבול הכלי.

en rapport avec ce qui est expliqué plus haut, dans la paracha de Chela'h, à propos du verset « Et maintenant, je T'en prie, que [Ta grandeur] se manifeste », etc. : c'est précisément dans ce monde que les âmes deviennent le niveau de « ceux qui marchent » (mehal'him), lequel est le niveau de l'amour « de toute ta force » (meodékha), sans limite imposée par le réceptacle.

16 והיינו ע"י המצות כמ"ש אם בחקתי תלכו לפי שהם המשכת מקיפים מבחי' סוכ"ע על נר"נ [נפש רוח נשמה] להעלותם כו' ועמ"ש ע"פ כי תצא בפ"י בקשו פני והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש ע"ש].

C'est-à-dire par les mitsvot, comme il est écrit : « Si vous marchez selon Mes statuts », car elles attirent des lumières enveloppantes (makifim) depuis le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) sur néfesh, roua'h et nechama, afin de les élever, etc. Voyez aussi ce qui est écrit à propos du verset « Lorsque tu sortiras », au sujet du sens de « Cherchez Ma face », c'est-à-dire par « Ta face, Havaya, je chercherai » ; voyez là-bas.]

17 וז"ש [וזהו שכתוב] בק"ש [בקריאת שמע] והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו'. והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי כו' אחר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך כו'

Et c'est ce qui est écrit dans le Chéma : « Et ces paroles que Je te prescris aujourd'hui seront », etc., puis : « Et il adviendra, si vous écoutez attentivement Mes commandements », etc., après : « Et tu aimeras Havaya, ton D.ieu, de tout ton cœur », etc.

פ"י ב' בחינות לב פנימיות וחיצוניות רק שא"א לבא לבחי' פנימיות עד שיגיע וישיג תחלה בחי' החיצוניות הנולדה מהדעת כי צריך לילך ממטה למעלה [עיי' במ"ש בד"ה

Explication : [il s'agit de] deux niveaux du cœur, l'un intérieur et l'autre extérieur. Seulement, il est impossible d'accéder au niveau intérieur avant d'avoir d'abord atteint et appréhendé le niveau extérieur, qui naît de la connaissance, car il faut avancer de bas en haut [voir ce qui est écrit dans le discours commençant par

כי תשמע בקול שצ"ל כסדר המדרגות תחלה מפתחות החיצוניות כו' ע"ש וסד"ה וספרתם לכם ממחרת השבת כו' ובד"ה אתם נצבים כי

« Si tu écoutes la voix », où il est dit que cela doit suivre l'ordre des niveaux, en commençant par les clés extérieures, etc. ; voir là-bas ; ainsi qu'à la fin du discours commençant par « Vous compterez pour vous-mêmes à partir du lendemain du Chabbat », etc. ; et dans le discours commençant par « Vous êtes debout », car

הנה יש בבחי' צעקת הלב ב' בחי' כו' וזהו ענין כל האריכות שלפני ק"ש [קריאת שמע] בפסוקי דזמרה וברכות שלפני ק"ש [קריאת שמע] וכו' כנודע.

au niveau du cri du cœur, il existe deux niveaux, etc.]. Et tel est le sens de toute la longue préparation qui précède le Chéma: les Pessouké de-Zimra et les bénédictions qui précèdent le Chéma, etc., comme on le sait.

18 ובוה יובן העילוי שיש להנשמה בעבודת ה' בהיותה מלובשת בתוך הגוף כי הגם שטרם ירידתה היתה מתאחדת במקורה בבחינת מחשבה דלעילא מ"מ המחשבה אינה נקראת אלא בחי' לבוש אלא שהוא לבוש פנימי

Ainsi se comprend l'élévation que l'âme acquiert dans le service de D.ieu lorsqu'elle est revêtue dans le corps. Car, bien qu'avant sa descente elle fût unie à sa source, au niveau de la pensée d'En Haut, la pensée n'est néanmoins appelée qu'un vêtement, même si c'est un vêtement intérieur ;

אבל אינה מתייחדת בשרשה במאצילה לגמרי להיות נכללת באור א"ס ב"ה ממש דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כלל פ"י שאינו נוגע אל עצמותו ומהותו כלל כביכול

mais elle n'est pas entièrement unie à sa racine, auprès de son Émanateur, au point d'être incluse dans la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, car « aucune pensée ne peut Le saisir, en aucune façon ». Cela signifie qu'elle ne touche nullement, pour ainsi dire, à Son essence et à Son être ;

אלא שמתלבש בו משא"כ בחי' רעותא דליבא כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] להיות בטל רצונך מפני רצונו כו'

mais Il s'y revêt. Il en va autrement du niveau du désir du cœur, lorsque « la sitra a'hra est soumise », de sorte que l'on « écarte sa volonté devant Sa volonté », etc. ;

בסור מרע ועשה טוב בבחי' עשי' [עשיה] גשמיות במעשה המצות וסור מרע כנ"ל הרי רצון העליון שהוא אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שורה ומתגלה בו ורמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דמלכא ממש.

lorsque l'on « s'écarte du mal et fait le bien », au niveau de l'action matérielle, en accomplissant les mitsvot et en s'écartant du mal, comme indiqué plus haut, alors la volonté suprême — qui est la Lumière infinie, béni soit-Il, Lui-même dans Sa gloire — y réside et s'y révèle ; et les 248 commandements sont véritablement les 248 membres du Roi.

19 וזהו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת כו' [ועמ"ש מזה בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת בענין איהו וחיוהי חד כו']

Et c'est là ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Une heure est préférable», etc. [Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Yitro, sur le verset «Souviens-toi du jour du Chabbat», à propos de «Lui et Ses forces vitales sont un», etc. ;

ועמ"ש ע"פ וישב יעקב בפ"י טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. וממ"ש כאן יובן יותר מש"ש [מה שכתוב שם]:

et voyez ce qui est écrit sur le verset «Et Yaakov s'installa», au sujet du sens de «La Torah de Ta bouche m'est meilleure que des milliers d'or et d'argent». Et ce qui est écrit ici permettra de mieux comprendre ce qui est écrit là-bas].

20 ג וזהו ומספר את רובע ישראל. כי הנה כתיב והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא ימד ולא יספר ובגמ' [ובגמרא] (יומא כ"ב א')

3. Et voici [le sens de] «et le nombre du quart d'Israël». Car il est écrit: «Et le nombre des enfants d'Israël sera comme le sable de la mer, qui ne peut être mesuré ni compté»; et dans la Guemara (Yoma 22a),

רמי אהדדי כתיב והיה מספר וכתיב אשר לא ימד ולא יספר ומשני כאן כשעושין רצונו של מקום כו'. ולבאר הענין צריך להבין מהו כחול הים.

elle oppose [les versets] l'un à l'autre: il est écrit «Et le nombre sera», et il est écrit «qui ne peut être mesuré ni compté»; et elle répond: ici, lorsqu'ils accomplissent la volonté du Maître du monde, etc. Pour expliquer la chose, il faut comprendre ce que signifie «comme le sable de la mer».

כי הנה סביב הימים והנהרות הקרקע הוא חול שהוא יבש ומפורד לחלקים משא"כ שאר עפר הארץ הם רגבי אדמה לחים ומדובקי [ומדובקים] קצת.

Car, autour des mers et des fleuves, le sol est du sable, qui est sec et divisé en particules, tandis que le reste de la terre est formé de mottes de terre humides et quelque peu agglomérées.

21 והיינו לפי שהמ"י אשר בימים ונהרות הם שואבים הלחלוחית מכל הקרקע שסביבם לכך נשאר כיבשות ופירוד והנמשל הוא בכללות חיות העולמות בדבר ה' ורוח פיו המהווה כל הנבראים מאין ליש.

Cela s'explique par le fait que les eaux des mers et des fleuves aspirent l'humidité de tout le sol qui les entoure ; celui-ci demeure donc sec et désagrégé. L'analogie est la force vitale des mondes dans leur expression générale et collective, par la parole de D.ieu et le souffle de Sa bouche, qui fait advenir toutes les créatures du néant à l'existence.

הנה כתיב ויעש את הים כו' עומד על שני עשר בקר כו' והים עליהם מלמעלה (במלכים א' ס"ז)

Or, il est écrit : « Il fit la mer », etc., « posée sur douze bœufs », etc., « et la mer était au-dessus d'eux, en haut » (I Kings, chapter 7).

פ"י לפי שבח"י הים עומד מלמעלה בריחוק מקום לכך נעשו י"ב בקר בח"י פירוד והתחלקות במספר י"ב והוא

Cela signifie que, puisque le niveau de la mer se tenait en haut, à distance, douze bœufs furent donc faits : le niveau de la séparation et de la division, selon le nombre douze. C'est-à-dire

כי התהוות מאין ליש כמדת מלכותו ית' המתנשא מימות עולם ומלכותך מלכות כל עולמים וגו'.

que l'advenue du néant à l'existence se fait par l'attribut de Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il, « qui est exalté depuis les jours du monde », et « Ton règne est un règne sur tous les mondes », etc.

22 ולפי שהוא רם ומתנשא מהם נעשו בח"י עם מלשון עוממות דברים זרים ונפרדים כי אין מלך בלא עם והתהוותם בבח"י

Et parce qu'Il est élevé et exalté au-dessus d'eux, ils devinrent au niveau de « peuple » (am), mot apparenté à omémot, qui désigne des choses étrangères et séparées ; car il n'est pas de roi sans peuple. Et leur venue à l'existence au niveau de

עם הוא מבח"י התנשאות המלך עצמו ממילא יורדים להיות בבח"י עם וכמשל המלך היושב על כסאו שמחמת זה זעים ונרתעים הכל מלפניו ונעשים שפלים לפניו.

Le « peuple » procède de l'exaltation du Roi Lui-même : d'eux-mêmes, ils descendent pour se trouver au niveau de peuple. Il en va comme du roi assis sur son trône : tous tremblent et reculent devant lui, et s'abaissent devant lui.

23 ולכן מבחי' מלכותו ית' שהוא בחי' א"ס ותכלית נעשו ונתהוו עולמות בעלי גבול בבריאה יצירה עשייה גי'כ בבחי' א"ס ותכלית כמ"ש היש מספר לגדודיו

Ainsi, du niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il, qui est sans fin ni limite, furent créés et vinrent à l'existence des mondes qui ont des limites, en Béria, Yetsira et Assiya, eux aussi sans fin ni limite, comme il est écrit : « Peut-on compter Ses légions ? »

אלא מפני שהם חיים וקיימים מבחינת התנשאות מלכותו ית' המתנשא מימות עולם. לכן יורדים בבחי' פירוד והתחלקות לכמה מינים ממינים שונים.

Mais, parce qu'ils vivent et subsistent du niveau de l'élévation de Sa Mal'hout, béni soit-Il, « qui s'élève au-dessus des jours du monde », ils descendent alors dans un état de séparation et de division, en de nombreuses sortes et espèces diverses.

אך איך הם מקבלים חיותם ממדת מלכותו ית' והוא מתנשא מהם הנה באמת על זה כתיב

Mais comment reçoivent-ils leur force vitale de Son attribut de Mal'hout, alors qu'Il s'élève au-dessus d'eux ? En vérité, à ce sujet, il est écrit :

כי שמש ומגן ה' אלקים והוא כח אלהי שהוא כל יכול והן הן גבורותיו כו'.

« Car un soleil et un bouclier est Havaya Elokim » : il s'agit de la puissance divine, qui peut tout, et « tels sont Ses actes de puissance », etc.

24 וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] חלק ב' אך דרך כלל ההתנשאות הוא בחי' הסתלקות שלא ירד החיות אליהם כל כך.

Comme il est expliqué dans le Sefer Shel Beinonim, deuxième partie. Mais, en général, l'élévation correspond au niveau du retrait, de sorte que la force vitale ne descend pas tellement vers eux.

והוא כמשל המים ששואבין אליהם הלחלוחית ונעשה על שפתו חול בחי' פירוד כנ"ל והנה בחי' מספר הזה אינו מספר ממש

C'est comme dans l'analogie des eaux, qui attirent l'humidité à elles, tandis que du sable se forme sur leur rivage — le niveau de la séparation, comme indiqué plus haut. Or, ce niveau de nombre n'est pas un nombre véritable,

כדכתיב היש מספר וגוי' אלא שהוא נק' בגדר מספר מפני שהוא מפורד וחלקים ויכול לחול עליו שם מספר

comme il est écrit : « Y a-t-il un nombre », etc. ; toutefois, on le classe dans la catégorie du nombre parce qu'il est dispersé et divisé en parties, et que le terme « nombre » peut s'appliquer à lui ;

אבל אינו מספר ממש כי לא יספר מרוב כמשל חול הים אשר לא יספר מרוב רק הוא בגדר ובחי' מספר מפני שמפורד לחלקים וכיון שכל חלק נפרד ונבדל לעצמו יחול עליו שם מספר :

mais ce n'est pas un nombre véritable, car il ne peut être dénombré tant il est abondant, comme dans l'analogie du sable de la mer, qui ne peut être dénombré tant il est abondant. Il relève seulement de la catégorie et du niveau du nombre parce qu'il est divisé en parties ; et puisque chaque partie est séparée et distincte en elle-même, le terme « nombre » peut s'appliquer à elle.

25 והנה כתיב והיה מספר בני ישראל שבני ישראל הם הם העושים בחינת מספר שהם הם הממשיכין בחי' מלכותו ית' להיות מלכותו מלכות כל עולמים.

Or, il est écrit : « Et le nombre des enfants d'Israël sera » : les enfants d'Israël sont précisément ceux qui établissent le niveau du nombre, car ce sont eux qui attirent le niveau de Sa Mal'hout, qu'Il soit béni, afin que Sa royauté soit « une royauté sur tous les mondes ».

והיינו ע"י מצות מעשיות שנקראים מצות המלך [ועמ"ש מזה ג"כ לעיל פ' במדבר סד"ה והיה מספר בני ישראל מספר היינו בחי' המצות כו' ע"ש].

Cela se fait par les mitsvot pratiques, appelées « les commandements du Roi » [et voyez également ce qui est écrit à ce sujet plus haut, dans la paracha de Bamidbar, à la fin du discours commençant par « Et le nombre des enfants d'Israël sera » : « nombre » désigne le niveau des mitsvot, etc. ; voyez là-bas].

26 ולכן אומרים לפני כל מצוה בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם שהוא המשכת אור א"ס ב"ה להיות מלך העולם כנ"ל. כמ"ש במ"א.

C'est pourquoi, avant chaque mitsva, on dit : « Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde » : cela désigne l'attrance de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin qu'Il soit Roi du monde, comme mentionné plus haut ; ainsi qu'il est expliqué ailleurs.

ולפי שהיא המשכת אור א"ס ב"ה ממש לכן אינו רק בגדר מספר ואינו מספר ממש.

Et puisqu'il s'agit de l'attrance de la Lumière infinie elle-même, bénie soit-Il, cela n'est donc que de l'ordre du nombre, et n'est pas un nombre réel.

27 וזהו אשר לא ימד ולא יספר כשעושים רצונו של מקום כנ"ל. דהיינו כשממשיכין רצון העליון במעשה המצות שהוא אור א"ס ב"ה והיינו על ידי שמחה של מצוה מנקודת פנימית הלב.

Et c'est là [le sens de] « qui ne sera ni mesuré ni compté » : « lorsqu'ils accomplissent la volonté du Maître du monde », comme mentionné plus haut ; c'est-à-dire lorsqu'ils attirent la volonté supérieure, qui est la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, par l'accomplissement des mitsvot. Cela se fait par la joie de la mitsva, issue du point intérieur du cœur.

וכדכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה וטוב ללב מרוב כל פי מרוב כל

Comme il est écrit : « Les préceptes de Havaya sont droits, ils réjouissent le cœur » ; et il est écrit : « Parce que tu n'as pas servi Havaya, ton Dieu, dans la joie et la satisfaction du cœur, au milieu de l'abondance de tout. » Le sens de « au milieu de l'abondance de tout »

היינו בלי גבול למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית בבחי' א"ס כנ"ל (ועמ"ש מזה בד"ה מנורת זהב ובד"ה צו את בני [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי גבי הקטר חלב התמיד.

signifie qu'elle est sans limite, en haut sans fin et en bas sans limite, au niveau de l'infini (Ein Sof), comme mentionné plus haut (voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Un candélabre d'or », et dans le discours commençant par « Ordonne aux enfants d'Israël », etc., « Mon offrande, mon pain », à propos de la combustion des graisses de l'offrande quotidienne).

ועמ"ש מענין פי' עושים רצונו של מקום כפי' שלח ע"פ מקושש עצים. ועמ"ש מענין שמחה של מצוה כביאור ע"פ צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו.

Voir aussi ce qui est écrit au sujet du sens de « ils accomplissent la volonté du Maître du monde » dans la section Chela'h, sur le verset « celui qui ramassait du bois ». Voir également ce qui est écrit au sujet de la joie de la mitsva dans l'explication du verset « Sortez et regardez », etc., « la couronne dont sa mère l'a couronné ».

ומזה יובן איך ע"י שמחה של מצוה ממשיכים כתר דמלי הנק' רצונו של מקום מבחי' ומדרגה היותר עליונה וזהו עושים רצונו כו' ע"ד ועשיתם אתם כאלו עשאוני

On comprendra ainsi comment, par la joie de la mitsva, on attire Kéter de Mal'hout, appelé « la volonté du Maître du monde », depuis le niveau et le degré les plus élevés. Voilà ce que signifie « ils accomplissent Sa volonté », etc., dans le sens de « Vous les accomplirez (atem) » : comme si vous M'aviez fait.)

וזהו את רבע ישראל חלק הדי בחי' אף עשיתיו שם הוא גלוי רצון העליון דייקא כנ"ל.

Et c'est là [le sens de] « le quatrième (reva) d'Israël » : la quatrième part, le niveau de « je l'ai aussi fait », où se révèle précisément la volonté supérieure, comme mentionné plus haut.

וגם רבע מלשון ארבעה כי בזה נכלל כל די בחינות מחשבה דבור ומעשה ורצון. ובה יובן דכתיב מי מנה עפר יעקב ומספר וגו'

Reva vient aussi du mot arba'a (« quatre »), car les quatre niveaux y sont inclus : la pensée, la parole, l'action et la volonté. Cela permet de comprendre ce qui est écrit : « Qui a compté la poussière de Yaakov, et le nombre », etc. :

דמה שכתב ומספר קאי על מי מנה כלומר שאין מספר ואעפ"כ [ואף על פי כן] ומספר כתיב דמשמע שיש מספר

l'expression « et le nombre » se rapporte à « Qui a compté », c'est-à-dire qu'il n'y a pas de nombre ; pourtant, « et le nombre » est écrit, ce qui implique qu'il y a un nombre.

אלא הענין כנ"ל שהוא בגדר מספר ואינו מספר ממש לפי שהוא המשכת רצון העליון את רבע ישראל כנ"ל בחי' עשיתיו כנ"ל:

Mais voici le sujet, comme cela a été dit plus haut : il relève de la catégorie du nombre, sans être véritablement un nombre, car il est la continuation de la volonté suprême, « le quatrième d'Israël », comme cela a été dit plus haut, le niveau de « Je l'ai fait », comme cela a été dit plus haut.

28 ד והנה כ"ז [כל זה] הוא בחינת יחודא תתאה במעשה המצות להמשיך רצון העליון בבחינת מספר בחי' עשיתיו כנ"ל

4. Or, tout cela relève de l'unité inférieure (yi'houda tata'a), dans l'accomplissement des mitsvot, qui fait descendre la volonté suprême au niveau du nombre, le niveau de « Je l'ai fait », comme indiqué précédemment.

אך תלמוד תורה כנגד כולם שהוא בחינת יחודא עילאה וזהו מי מנה עפר יעקב כי עפר אינו בגדר מספר כלל והוא בחי' תלמוד תורה לפי

Mais « l'étude de la Torah équivaut à toutes les autres », car elle relève de l'unité supérieure (yi'houda ila'a). Et c'est là [le sens de] « Qui a compté la poussière de Yaakov ? » : la poussière n'entre absolument pas dans la catégorie du nombre, et elle correspond à l'étude de la Torah, car

שהוא רצונו ית' ממש ולכך הוא בחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה ממש ויחוד חב"ד [חכמה בינה ודעת] בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] כו'. ומתניתא מלכתא כנ"ל.

elle est véritablement Sa volonté, béni soit-Il; c'est pourquoi elle relève de l'unité supérieure, de l'annulation de soi (bitoul) devant la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, et de l'union de 'Hokhma, Bina et Daat avec 'Hokhma, Bina et Daat, etc. Et « la Michna est une reine », comme indiqué précédemment.

ואינו בגדר מספר כלל (ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כפי עת לכל חפץ תחת השמים יעו"ש [יעיין שם]).

Et elle n'entre absolument pas dans la catégorie du nombre (voir aussi ce qui a été écrit plus haut, dans le discours commençant par « Lorsque les enfants d'Israël firent précéder “nous ferons” à “nous écouterons” », à propos du sens de « Un temps pour chaque désir sous les cieux » ; voir là-bas.

ומזה יובן יותר מש"כ [מה שכתוב] דהתורה נק' עפר שאינו בגדר מספר כלל שהוא גוש אחד שלכך כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה אף שעוסק בעידנא דלאו זמן הקרבה הוא כלל משא"כ במצות עצמן

Cela permet de mieux comprendre ce qui est écrit: la Torah est appelée « poussière », car elle n'entre absolument pas dans la catégorie du nombre ; elle forme une seule masse. C'est pourquoi « quiconque s'occupe de la Torah de l'holocauste est considéré comme s'il avait offert un holocauste », bien qu'il s'y occupe [à un moment] qui n'est absolument pas un temps d'offrande ; tandis que les mitsvot elles-mêmes

שהם בחי' התחלקות בזמן פלוני עת לכל חפץ כו' והיינו לפי שהתורה היא בחי' רעוא דכל רעיון ועמ"ש עוד מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר.

relèvent du niveau de la division, à tel ou tel moment, « un temps pour chaque désir », etc. Cela tient au fait que la Torah relève de la « volonté de toutes les volontés ». Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Car en ce jour, il fera expiation ».

וזהו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שע"י המצות הוא עדיין בחיי קדושין ואירוסין וארשתיך לי
כ"י אך ע"י התורה הוא בחיי ההמשכה בבחי' פנימית וידעת את ה'

Et c'est là [le sens de] « Sanctifie-nous (kadsheinu) par Tes commandements et accorde-nous notre part dans Ta Torah » : par les mitsvot, on en est encore au niveau des kiddouchin et des fiançailles, « Je te fiancerai à Moi », etc.; mais, par la Torah, il s'agit d'une descente à l'intérieur, « et tu connaîtras Havaya ».

והענין אפשר לומר כי עם היות שע"י המצות נמשך בחי' גילוי רצון העליון בנפש ובחי' אהבה רבה
On peut peut-être expliquer la chose ainsi: bien que, par les mitsvot, soit attirée dans l'âme la révélation de la volonté suprême, ainsi qu'un amour intense (ahava rabba),

אך כי גם ברצון עליון יש ג"כ בחי' חיצונית ופנימיות כמ"ש במ"א ע"פ ואהיה אצלו אמון ואהיה
שעשועים כ"י וכך ג"כ בגילוי האה"ר [האהבה רבה] בנפש יש ג"כ ב' בחי' הא' כמ"ש

Pourtant, dans la volonté supérieure aussi, il existe une dimension extérieure ('hitsoniyout) et une dimension intérieure (pnimiyout), comme il est expliqué ailleurs à propos du verset: «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson, et j'étais Ses délices», etc. De même, dans le dévoilement du grand amour dans l'âme, il existe également deux niveaux. Le premier, comme il est écrit,

כי עם קשה עורף הוא כדלעיל וזהו הנמשך ע"י המצות והב' כמ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה
בתענוגים והמשכת בחי' אהבה בתענוגים שרשו מבחינת פנימית הרצון עליון ונמשך ע"י התורה.

«Car c'est un peuple à la nuque raide», comme indiqué plus haut, et c'est ce qui est attiré par les mitsvot. Le second, comme il est écrit: «Que tu es belle et que tu es charmante, amour dans les délices»; et l'attraction du niveau de «l'amour dans les délices» a sa racine dans la dimension intérieure de la volonté supérieure, et elle est attirée par la Torah,

כדכתיב ושעשועי את בני אדם וזהו חכמת אדם תאיר פניו פניו היינו בחינת פנימית וכמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין שיש בחינת אהבה רבה ולמעלה ממנה הוא אהבה בתענוגים ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין מצות ותורה ומ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב)

comme il est écrit: «Et mes délices sont avec les enfants des hommes.» Et c'est là [le sens de] «La sagesse de l'homme fait rayonner son visage»: «son visage» (panav) désigne le niveau intérieur (pnimiyout). Et, comme il est expliqué à propos du verset «Ses yeux sont rouges de vin», il existe le niveau du grand amour, et au-dessus de lui, celui de l'amour dans les délices. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Qu'elles sont belles», au sujet des mitsvot et de la Torah, ainsi que ce qui est écrit dans le discours commençant par «Il n'a pas vu d'iniquité en Yaakov.»)

אך הדרך שיזכה האדם לאור התורה בבחינת יחודא עילאה הוא ע"י בחי' יעקב מדת הרחמים

Or, la manière pour une personne de mériter la lumière de la Torah au niveau de l'unité supérieure est de passer par le niveau de Yaakov, l'attribut de compassion,

דהיינו לעורר רחמים רבים על נפשו בקביעת עתים כנודע שעת רצון הוא בחצות וכן בשעת התפלה.

c'est-à-dire éveiller une grande compassion pour son âme en fixant des moments réguliers; comme on le sait, minuit est un moment de faveur, de même que l'heure de la prière.

כי הנה יש בסדר התפלה ופסוקי דזמרה פסוקי דרחמי ואזי הוא עת רצון לעורר רחמים על נפשו.

Car, dans l'ordre de la prière et dans les Pessouké déZimra, il y a des versets de compassion; c'est alors un moment de faveur pour éveiller la compassion pour son âme.

וזהו מדתו של יעקב יי עקב שהוא ענין הרחמנות על בחי' יו"ד חכמה עילאה שנפלה וירדה לבחי' עקב כנ"ל.

Et tel est l'attribut de Yaakov: youd-ékev («youd, talon»), c'est-à-dire la compassion pour le niveau du youd, la 'Hokhma supérieure, qui est tombée et descendue au niveau du talon, comme indiqué plus haut.

והנה מדתו של יעקב מכריח מן הקצה אל הקצה להקים מעפר דל. ולהעלות בבחי' יחודא עילאה כמ"ש במ"א

Or, l'attribut de Yaakov «s'étend d'une extrémité à l'autre», «pour relever le pauvre de la poussière» et l'élever [l'âme] au niveau de l'unité supérieure, comme il est expliqué ailleurs.

(וגם פי' עפר כמ"ש ונפשי כעפר לכל תהיה ועי"ז פתח לבי בתורתך ועמ"ש מזה בפי' ויקהל ע"פ קחו מאתכם תרומה כו' וגם כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל כו' ועל הארץ תישן).

(et le sens de «poussière» est aussi celui du verset : «Que mon âme soit comme la poussière devant tous»; et par cela : «Ouvre mon cœur à Ta Torah». Voir ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Vayakhel, sur le verset «Prélevez parmi vous une offrande», etc.; et aussi, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : «Telle est la voie de la Torah : tu mangeras du pain avec du sel», etc., «et tu dormiras à même le sol»).

אך אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל העוסק בתורה לבד כו' אלא צריך להיות תורה עם גמילות חסדים

Mais nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «Celui qui s'adonne uniquement à la Torah», etc.; il faut plutôt que la Torah s'accompagne d'actes de bonté.

ולכן כתיב ומספר את רבע ישראל בחי' עשיתיו במעשה המצות ומעשה הצדקה הנק' בשם מצוה סתם ששקולה כנגד כל המצות והוא ענין גמילות חסדים. ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול גבי לשמור את כל מצותיו.

C'est pourquoi il est écrit : «et le nombre du quart d'Israël», le niveau de «Je l'ai fait» par l'accomplissement des mitsvot et par l'acte de charité, appelé simplement «la mitsva», car il équivaut à toutes les mitsvot; c'est là la notion des actes de bonté. Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Si tu écoutes la voix», à propos de «observer tous Ses commandements».

(וע' בזהר משפטים דק"ה בפ"י מי מנה כו' ומספר כו' והיינו ג"כ ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה) [ויחודא תתאה]
כי מי היינו יחוד חו"ב [חכמה ובינה] אאלפך חכמה אאלפך בינה כו'

(Voir aussi le Zohar, Michpatim, folio 105, sur le sens de «Qui a compté», etc., «et le nombre», etc. Cela relève également de l'unité supérieure et de l'unité inférieure : car «qui» (mi) désigne l'union de 'Hokhma et de Bina : «Je vous enseignerai la sagesse, je vous enseignerai la compréhension», etc.;

מספר היינו יחוד המדות והדבור והוא ענין יעשה שלום לי שלום יעשה לי ועמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן. משכן העדות כו'. ובביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל.

«Nombre» désigne l'union des attributs émotionnels (midot) et de la parole ; c'est là la notion de : «Qu'il fasse la paix avec Moi ; qu'il fasse la paix avec Moi». Voir ce qui est écrit sur le verset : «Voici les comptes du Michkan, le Michkan du Témoignage», etc., ainsi que dans l'explication du verset : «Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël».

ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] בפרדס ערך מי י"ל [יש לומר] שזהו ענין שער החמשים מנשי"ב [מני שערי בינה] שבו ניתנה תורה בחג השבועות וא"ש [ואתי שפיר] דמי מנה עפר יעקב קאי על התורה כו' ועמ"ש בביאור מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו'

Et selon ce qui est écrit dans le Pardès, à l'entrée «Mi», on peut dire que cela relève de la cinquantième porte des cinquante portes de Bina, par laquelle la Torah fut donnée à Chavouot ; on comprend alors que «Qui a compté la poussière de Yaakov» se rapporte à la Torah, etc. Voir ce qui est écrit dans l'explication de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : «Lorsque les enfants d'Israël firent précéder “nous ferons”», etc.,

מי גילה כו' ועיין מה שכתוב בביאור ע"פ וספרתם לכם כו' תספרו חמשים יום. ועי' עוד מענין רובע ישראל בזהר פי בלק) (דף ר"י [רבינו יצחק] סע"ב [סוף עמוד ב] ודף ר"ד ע"א) ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פי' שלח בענין ונסכו רביעית ההין:

«Qui a révélé», etc. Voir ce qui est écrit dans l'explication du verset : «Vous compterez pour vous-mêmes», etc., «vous compterez cinquante jours». Voir aussi, sur la notion de «quart d'Israël», le Zohar, paracha Balak (folio 210, fin de la face b, et folio 204, face a). Voir ce qui est écrit plus haut, dans la paracha Chela'h, sur la notion de «et sa libation, un quart de hin».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/balak/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak